

N:o 13.

Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen med förslag till ändringar i Förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862 äfvensom i Förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 November 1863; Gifven Stockholms slott den 19 Januari 1883.

Med anledning af hvad bilagda protokoll öfver ecklesiastikärenden rörande ifrågavarande ämnen innehåller, vill Kongl. Maj:t föreslå Riksdagen, att följande förslag till förändrad lydelse af § 35 i Förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862 och § 5 mom. 1 och mom. 2 samt § 37 mom. 1 i Förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 November 1863 må till efterrättelse från och med år 1884 varda af Riksdagen antagna, nemligen:

1) i Förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862:

§ 35.

De afgifter, om hvilka kyrkostämman beslutar, skola, utom i de fall för hvilka annorlunda är i lag eller författning stadgadt, utgå efter den för rösträtt i kyrkostämman bestämda grund; och må förty personliga eller matlagsavgifter icke, utöfver hvad lag uttryckligen medgifver, af kyrkostämman beslutas.

I fråga om afgifter och personliga tjänstbarheter, hvilka enligt gällande författningar åligga medlemmar af en kyrkoförsamling, oaktadt de i kyrkostämman icke äga rösträtt, gör denna förordning icke ändring.

2) i Förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 November 1863:

§ 5.

Mom. 1. Rösträttigheten å kyrkostämman beräknas i förhållande till de i senast fastställda mantals- och taxeringslängder upptagna värden å fastighet och belopp af inkomst, för hvilka bevillning till staten erlägges, sålunda att:

A) för fastighet beräknas *en* röst för uppskattadt värde till belopp, icke öfverstigande 16,000 kronor; *två* röster för belopp öfver 16,000 till och med 32,000 kronor; *tre* röster för belopp öfver 32,000 till och med 48,000 kronor o. s. v. samt

B) för beskattningsbar inkomst beräknas *en* röst för belopp, icke öfverstigande 800 kronor; *två* röster för belopp öfver 800 till och med 1,600 kronor; *tre* röster för belopp öfver 1,600 till och med 2,400 kronor o. s. v.

Ej må dock vid kyrkostämman för någon flera än tjugur röster beräknas.

Mom. 2. Det röstetal, som på nämnda grunder tillkommer hvar och en röstegande vid kyrkostämman inom församlingen, utföres i behörig röstlängd, som Öfverståhållarembetet för hvarje år från uppboordsverket infordrar och låter tillställa församlingens kyrkoherde senast inom den 15 April, för att vid kyrkostämman före Maj månads utgång justeras. Röstlängden skall upptaga alla dem, som i kyrkostämman inom församlingen äga rösträtt. De skola i röstlängden intagas i den ordning, hvars och ens bostad eller, då röstberättigad icke bor inom församlingen, läge af fastighet eller rörelse, för hvilken rösträtt utöfvas, föranleder, med uppgift, i särskild kolumn, å de för hvarje röstegande i senast fastställda mantals- och taxeringslängd till bevillning upptagna fastighetsvärden och inkomstbelopp; och skall den röstegandes hela röstetal inom församlingen vara å ett ställe utfördt. För anmärkningar vare i längden nödigt rum lemnadt.

§ 37.

Mom. 1. Alla, som inom församlingen äro mantalsskrifne eller ändock derstädes för fast egendom eller inkomst af kapital eller arbete

till allmän bevillning uppförde, skola, efter de för kommunalutskylders utgörande i allmänhet bestämda grunder, deltaga i de afgifter, om hvilka kyrkostämma beslutar, utom i de fall, för hvilka annorlunda är i lag eller författning stadgadt; och må förty personliga eller matlagsafgifter icke, utöfver hvad lag uttryckligen medgifver, af kyrkostämma beslutas. Är nu redan beslut fattadt om annan grund för afgifts utgående, må ett sådant beslut ej anses genom denna förordning upphäfdt, derest det ej afser annan personlig afgift, än särskildt medgifven är.

Enahanda skyldighet åligger bolag.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande Utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

C. G. Hammarskjöld.

Utdrag af protokollet öfver ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i Statsrådet å Stockholms slott den 19 Januari 1883.

Närvarande:

Hans Excellens Herr Statsministern Grefve POSSE,
 Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena Friherre HOCHSCHILD,
 Statsråden: LOVÉN,
 VON STEYERN,
 Friherre VON OTTER,
 HEDERSTIERNA,
 HAMMARSKJÖLD,
 RICHERT,
 THEMPTANDER och
 RYDING.

1:o.

*Angående
 Skatteregle-
 ringskomiténs
 förslag i
 fråga om
 vissa person-
 liga skatter
 m. m.*

Departementschefen Statsrådet Hammarskjöld föredrog Skatteregleringskomiténs den 13 September 1882 afgifna underdåniga utlåtande och förslag angående skatteförhållandena i riket, i de delar beträffande personliga afgifter, som afse dels ändringar i gällande författning angående allmän sjukvårdsavgift och i Kongl. förordningen angående fattigvården, dels tillägg till Kongl. förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd äfvensom till den för Stockholms stad gällande kyrkostämmoförordning, dels ändringar i stadgan angående folkundervisningen i riket och i stadgan angående folkundervisningen i Stockholms stad, dels ock ändring i bestämmelserna om vinörens utgörande; i hvilka frågor infordrade underdåniga utlåtanden afgifvits af Öfverståthållarembetet efter Stadsfullmäktiges i Stockholm hörande, af

Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i länen, af Domkapitlen samt af Stockholms stads konsistorium.

Efter redogörelse för handlingarnas innehåll yttrade Departementschefen:

De af skatteregleringskomitén lemnade upplysningar om de många fall, då kyrkostämma utöfver hvad lag tillstodjer beslutat personliga afgifter, synas visa, att ordalagen uti 35 § af Kongl. förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862 samt 37 § i Kongl. förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 November 1863 icke nog oförtydligt förbjuda att pålägga personliga skatter i vidsträcktare mån än lag uttryckligen det medgifver. Skäl torde därför finnas för sådana förtydligande tillägg, som af komitén ifrågasatts. Men derjemte synes af skäl, som af komitén blifvit anförda, en minskning uti antalet och beloppet af de personliga skatter, som kommunerna hittills lagligen kunnat pålägga, vara önskvärd. Komitén har i detta afseende icke trott sig böra föreslå, att den personliga sjukvårdsafgiften skulle bortfalla eller att uti de om densamma gällande bestämmelser annan ändring skulle göras, än att hvad som finnes föreskrifvet om dess i allmänhet tillåtna högsta belopp skulle gälla äfven för Stockholm. Ehuru jag nu är af den mening att af alla till kommuner lagligen utgående personliga skatter sjukvårdsafgiften lättast kunde undvaras, i det att derigenom inflytande medel utan större svårighet kunde ersättas af vanlig landstingsskatt, så anser jag mig likväl emot Skatteregleringskomiténs nästan enhälligt uttalade åsigt och då äfven eljest inga allvarligare anmärkningar framstälts emot denna skatts fortvaro, icke böra i afseende å densamma tillstyrka annan ändring än den af komitén föreslagna.

I afseende å de till de mindre kommunerna utgående personliga skatter har jag intet att erinra emot det af Skatteregleringskomitén framställda förslag att så kallade vinören må upphöra samt att, der någon kommunalbeskattning erfordras för det ändamål, för hvilket vinören utgå, den må ega rum efter den för rösträtt i kyrkostämma fastställda grund. Deremot synes det mig betänkligt att, såsom komiténs flertal föreslagit, förbjuda båda de personliga afgifter, som nu äro tillåtna för fattigvårdens och folkskolans ändamål. Jag betviflar visserligen icke, att dessa afgifter i mera välmående kommuner skulle kunna utan svårighet borttagas. Den förhöjning i den efter förmögenhet och inkomst utgående vanliga kommunalskatten, som deraf skulle blifva en följd, torde der icke kännas betungande eller medföra större orättvisor. Men såsom blifvit anmärkt särskildt af Eders Kongl. Maj:ts Befallningshaf-

vande i Göteborgs och Bohus län, finnas kommuner, der den beskattningsbara förmögenheten och inkomsten är så obetydlig och skilnaden i ekonomisk ställning emellan de från bevillning efter andra artikeln fria och sådan bevillning betalande i allmänhet så ringa, att betänkliga svårigheter och orättvisor skulle uppstå, om all personlig skatt upphäfdes och bristen i kommunens inkomster ersattes af en förhöjning i afgiften efter förmögenhet och inkomst. Två af Skatteregleringskomiténs medlemmar hafva ock föreslagit, att i ersättning för de tvenne till fattigvården och till skolväsendet nu utgående personliga afgifter *en* personlig afgift borde utgå till kommunen af högst 50 öre för man och 25 öre för qvinna. Detta förslag har vunnit understöd af ganska många af de myndigheter, som i ärendet afgifvit yttranden. I afseende å den närmare tillämpningen har ifrågasatts, att kommunen skulle ega att besluta om afgiftens användning för vare sig fattigvård eller skolväsende. Men då bestämmande af fattigvårdsavgift tillhör kommunalstämma och af skolavgift kyrkostämma, och det naturligtvis vore möjligt att angående afgiftens fördelning mellan stämmorna kunde uppstå en konflikt, för hvars lösning någon form icke finnes, torde det vara nödvändigt att lagen föreskrifver för hvilket ändamål afgiften må utgå. Flertalet af de myndigheter, som delat den af Skatteregleringskomiténs minoritet i denna fråga uttalade åsigt att en personlig afgift till de mindre kommunerna bör bibehållas, har yttrat sig för att fattigvårdsavgiften må upphävas men kommunens rätt att besluta en personlig afgift till begränsadt belopp för folkskolans behof qvarstå. Den kyrkliga kommunen eger för att bereda tillgångar till sina behof icke använda andra beskattningsformer än de direkta. De skäl, för hvilka jag förut redogjort, emot ett fullständigt borttagande af möjligheten att i de mindre kommunerna pålägga personlig skatt, vinna derigenom inom den kyrkliga kommunen ökad styrka. Dertill kommer att väl ingen afgift lättare än folkskoleavgiften af de mindre bemedlade inses utgå till ett för dem gagnande ändamål, hvarföre denna afgift minst af alla torde gifva anledning till missnöje. Då jag nu, för att bereda en behöflig minskning uti de till kommunerna utgående personliga afgifterna, anser en af de nu tillåtna böra bortfalla, tvekar jag alltså icke att föreslå, att fattigvårdsavgiften må försvinna, men folkskoleavgiften bibehållas. Jag har emellertid redan antydtt, att jag icke tror ens den senare afgiften allestädes vara behöflig. Lagens ordalydelse synes mig derföre böra vara sådan, att deraf klart framgår, att en personlig afgift till folkskolan alls icke är anbefald utan endast medgifven, der vederbörande kommun finner den behöflig och rättvis. Derjemte anhåller jag att få föreslå ett par förändringar uti de om denna

afgift nu gällande bestämmelser. Vid de personliga afgifter, som i öfrigt äro i lag stadgade, har i allmänhet maximum för afgiften af qvinna faststälts till endast hälften af hvad som utgår af man. Denna regel torde böra tillämpas äfven å folkskoleafgiften. Slutligen synes det af lagen nu bestämda minimum för denna afgift kunna såsom öfverflödigt utgå.

Om jag sålunda icke tilltrott mig föreslå ett fullständigt upphävande af den personliga folkskoleafgiften, har jag deremot för afsigt att föreslå en annan förändring i gällande skolstadga, hvarigenom en till folkskoleväsendet utgående afgift skulle försvinna. Så väl den äldre som den nuvarande folkskolestadgan medgifver kommunerna att utkräfvande en afgift af högst 50 öre för hvarje barn, som begagnar folkskolan, med befrielse från afgiftens utgörande för dem, som åtnjuta understöd af fattigvården, eller hvilkas föräldrar för medellöshet erhålla afkortning å de årliga kronoutskylderna. I ett par af de öfver Skatteregleringskomiténs förslag afgifna yttranden hafva emot denna afgift framställts anmärkningar, som synas mig förtjena uppmärksamhet. Afgiften, som till kommunens kassa bör inbringa mindre än den personliga folkskoleafgiften, faller ojemnare än denna och är derföre mera betungande. För de obemedlade är tiden för barnens uppväxt vanligen den ekonomiskt mest bekymmersamma, och ju flera barnen äro, desto svårare är det gemenligen att bereda familjen underhåll. Men just inom denna tid utgår afgiften för de barn, som besöka folkskolan, och utgår med större belopp, ju flera skolpligtiga barn familjefadren har att försörja. Äfven kan det anmärkas att, då lagen ålägger föräldrarne såsom en pligt att låta barnen erhålla folkskoleundervisning, är det mindre lämpligt att affordra föräldrarne betalning för det de uppfylla denna sin lagbestämda skyldighet. Det åligger skolråden att tillhålla tredskande föräldrar att sända sina barn i folkskolan. Skolrådets ställning måste vara allt annat än behaglig, då de hafva att meddela föräldrarna att, om dessa lyda skolrådets tillsägelser, de skola betala för sin lydnad. De svårigheter och obehag, utkräfvande af denna afgift medfört, hafva ock, såsom af ett domkapitel blifvit anfördt, föranledt att afgiften flerstädes icke uttages. Det synes vara skäl att den alldeles afskaffas.

Af skäl, som blifvit af Statsrådet och chefen för Civildepartementet anförda i hans yttrande angående förslag till ändringar uti Kongl. förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 Mars 1862 med flera författningar, anhåller jag få föreslå, att proposition må till Riksdagen göras om sådan ändring i Kongl. förordningen angående kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 November 1863,

hvarigenom röstberäkningen vid kyrkostämma derstädes sättes i förhållande icke till den af hvarje skattskyldig utgående bevillning till staten utan till det fastighetsvärde eller den inkomst, hvaraf bevillning utgöres.

Med anledning af hvad jag sålunda anfört tillstyrker jag i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen:

I. att följande förslag till förändrad lydelse af § 35 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862 och § 5 mom. 1 och mom. 2 samt § 37 mom. 1 i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 November 1863 må till efterrättelse från och med år 1884 varda af Riksdagen antagna, nemligen:

1) i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862:

§ 35.

De afgifter, om hvilka kyrkostämma beslutar, skola, utom i de fall för hvilka annorlunda är i lag eller författning stadgadt, utgå efter den för rösträtt i kyrkostämma bestämda grund; och må förty personliga eller matlagsavgifter icke, utöfver hvad lag uttryckligen medgifver, af kyrkostämma beslutas.

I fråga om afgifter och personliga tjänstbarheter, hvilka enligt gällande författningar åligga medlemmar af en kyrkoförsamling, oaktadt de i kyrkostämma icke ega rösträtt, gör denna förordning icke ändring.

2) i förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 November 1863:

§ 5.

Mom. 1. Rösträttigheten å kyrkostämma beräknas i förhållande till de i senast fastställda mantals- och taxeringslängder upptagna värden å fastighet och belopp af inkomst, för hvilka bevillning till staten erlägges, sålunda att:

A) för fastighet beräknas *en* röst för uppskattadt värde till belopp, icke öfverstigande 16,000 kronor; *två* röster för belopp öfver 16,000 till och med 32,000 kronor; *tre* röster för belopp öfver 32,000 till och med 48,000 kronor o. s. v. samt

B) för beskattningsbar inkomst beräknas *en* röst för belopp, icke öfverstigande 800 kronor; *två* röster för belopp öfver 800 till och med 1,600 kronor; *tre* röster för belopp öfver 1,600 till och med 2,400 kronor o. s. v.

Ej må dock vid kyrkostämma för någon flera än tjugu röster beräknas.

Mom. 2. Det röstetal, som på nämnda grunder tillkommer hvar och en röstegande vid kyrkostämma inom församlingen, utföres i behörig röstlängd, som Öfverståthållarembetet för hvarje år från upp-
bördsverket infordrar och låter tillställa församlingens kyrkoherde senast inom den 15 April, för att vid kyrkostämma före Maj månads utgång justeras. Röstlängden skall upptaga alla dem, som i kyrkostämma inom församlingen ega rösträtt. De skola i röstlängden intagas i den ordning, hvars och ens bostad eller, då röstberättigad icke bor inom församlingen, läge af fastighet eller rörelse, för hvilken rösträtt utöfvas, föranleder, med uppgift, i särskild kolumn, å de för hvarje röstegande i senast fastställda mantals- och taxeringslängd till bevillning upptagna fastighetsvärden och inkomstbelopp; och skall den röstegandes hela röstetal inom församlingen vara å ett ställe utfördt. För anmärkningar vare i längden nödigt rum lemnadt.

§ 37.

Mom 1. Alla, som inom församlingen äro mantalsskrifne eller ändock derstädes för fast egendom eller inkomst af kapital eller arbete till allmän bevillning uppförde, skola, efter de för kommunalutskylders utgörande i allmänhet bestämda grunder, deltaga i de afgifter, om hvilka kyrkostämma beslutar, utom i de fall, för hvilka annorlunda är i lag eller författning stadgadt; och må förty personliga eller matlagsafgifter icke, utöfver hvad lag uttryckligen medgifver, af kyrkostämma beslutas. Är nu redan beslut fattadt om annan grund för afgifts utgående, må ett sådant beslut ej anses genom denna förordning upphäfdt, derest det ej afser annan personlig afgift, än särskildt medgifven är.

Enahanda skyldighet åligger bolag.

II. 1) att § 58 i stadgan angående folkundervisningen i riket den 20 Januari 1882 må till efterrättelse från och med år 1884 erhålla följande förändrade lydelse:

§ 58.

För att bereda tillgång till kostnaderna för skolväsendet skall, der ej andra medel härtill finnas, det erforderliga beloppet inom hvarje skoldistrikt sammanskjutas efter de grunder, som gälla för kommunal-

utskylders utgörande; dock vare skoldistrikt medgifvet att såsom bidrag härtill af hvar och en som erlägger mantalspenningar upptaga en särskild afgift, och må denna afgift, hvilken skall utgöras af qvinna med hälften af det belopp, som erlägges af man, icke sättas högre än till 50 öre för hvarje skattskyldig af mankön.

2) att såsom följd häraf § 59 i nämnda stadga må förklaras från samma tid upphöra att vara gällande; samt

3) att, med upphäfvande af hvad 6 och 10 §§ i stadgan angående folkundervisningen i Stockholms stad den 27 September 1861 innehålla beträffande grunder för utgörande af de medel, hvilka såsom erforderliga för folkskoleväsendet böra genom uttaxering inom församlingarne eller hufvudstaden i dess helhet anskaffas, till efterrättelse från och med år 1884 må förordnas, att de i stadgan angående folkundervisningen i riket meddelade allmänna bestämmelser i dessa hänseenden skola gälla äfven inom Stockholms stad.

III. att § 33 i förordningen angående fattigvården den 9 Juni 1871 må från och med år 1884 erhålla följande förändrade lydelse:

§ 33.

Der afkastningen af fattigvårdssamhälles för fattigvården afsedda fastigheter och kapital, inflytande bötesmedel, kollekt, frivilliga gåfvor och andra sådana inkomster icke äro tillräckliga för fattigvårdens bestridande, skall hvad derutöfver erfordras fyllas genom tillskott efter de grunder, som för kommunalutskylders utgörande i allmänhet äro stadgade.

IV. att mom. 1 i Kongl. kungörelsen angående kurhusafgiftens upphörande och införande af en allmän sjukvårdsafgift den 26 Augusti 1873 må från och med år 1884 erhålla följande förändrade lydelse:

1:o För den allmänna sjukvården inom hvarje län eller sjukvårdsdistrikt skall årligen, intill dess annorlunda förordnas, af en hvar, som erlägger mantalspenningar, äfven utgöras en personlig sjukvårdsafgift särskildt för hvarje län eller sjukvårdsdistrikt i mån af dess behof; dock att denna afgift, som utgöres af qvinna med hälften af det belopp, som erlägges af man, icke må sättas högre än till 50 öre för hvarje skattskyldig af mankön.

V. att till efterrättelse från och med år 1884 må förordnas: att de afgifter, hvilka jemlikt Kongl. resolutionen på presterska-

pets besvär den 27 Augusti 1668 § 11 och Kongl. cirkuläret till samtliga landshöfdingarne den 11 Januari 1804 med flera författningar böra af församlingarnas medlemmar utgå till kommunionvins anskaffande, icke må uttagas annorledes än efter de grunder, som för kommunalutskylder i allmänhet äro stadgade.

På tillstyrkan af Statsrådets öfrige ledamöter behagade Hans Maj:t Konungen härtill lemna nådigt bifall samt förordna, att enligt föredragande Departementschefens förslag nådiga propositioner i ämnet af den lydelse, bilagorna 1—5 vid detta protokoll utvisa, skulle till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo:

A. von Krusenstjerna.
